

OP WEG NAAR EEN KRACHTIG EN TOEKOMSTBESTENDIG DIJKERHOEK

---

1. Inleiding

Dijkerhoek is een buurtschap in de gemeente Rijssen-Holten en telt circa 500 inwoners. Ongeveer een derde deel daarvan woont in de kern en twee derde in het omliggende gebied, beter bekend als 'schoolkring Dijkerhoek'. De buurtschap kenmerkt zich door de karakteristieke korenmolens en er zijn verschillende voorzieningen waaronder een basisschool, kulturhus, groene vakwinkel, schilderzaak, bakkerij en een restaurant. De inwoners van Dijkerhoek willen de buurtschap aantrekkelijk houden voor jong en oud. Daarom is door het bestuur van de buurtvereniging en het bestuur van het kulturhus het initiatief genomen om samen met inwoners een visie te ontwikkelen. Deze is vooral bedoeld om kansen voor de toekomst helder te verwoorden en daarmee de inwoners te enthousiasmeren en uit te nodigen mede invulling daaraan te geven. Hierdoor zal de sociale kwaliteit en saamhorigheid binnen het dorp toenemen.

1.1 Missie

De besturen van de buurtvereniging en van het kulturhus willen dat Dijkerhoek een waardevolle, leefbare kern blijft waar jong en oud prettig kunnen wonen, werken en leven. De voorzieningen die er al zijn, worden daarbij zoveel mogelijk versterkt en daarnaast wordt onderzocht welke kansen er liggen om Dijkerhoek verder toekomstbestendig te ontwikkelen. In dit proces worden de inwoners actief betrokken, zodat er draagvlak is voor de (uitvoering van de) planvorming.

1.2 Doelstelling

Dijkerhoek dient aantrekkelijk te zijn en te blijven voor haar (potentiële) inwoners. Door actief kansen in beeld te brengen en daarbij de samenwerking, synergie en draagvlak tussen partners en inwoners te zoeken, wordt planmatig toegewerkt naar 'een krachtig en toekomstbestendig Dijkerhoek'.

1.3 Initiatiefnemers

Het bestuur van Buurtvereniging Dijkerhoek en het bestuur van Kulturhus Dijkerhoek onderschrijven beide de urgentie tot ontwikkeling van de buurtschap en zijn de initiatiefnemers van deze visie. De buurtvereniging kent een brede vertegenwoordiging doordat vrijwel elk huishouden één of meerdere leden heeft. Om die reden gaat de buurtvereniging ervan uit dat ze zich met recht kan inzetten voor de belangen van alle Dijkerhoekers. Het gaat daarbij om zaken die invloed hebben op de kwaliteit van leven c.q. de leefomgeving. Door (mede) activiteiten te organiseren werkt de buurtvereniging ook aan het in stand houden en bevorderen van de saamhorigheid tussen de bewoners van Dijkerhoek.

Kulturhus Dijkerhoek is een eigentijds dorpshuis middenin de samenleving en is sinds de nieuwbouw in 2014 sterk in het gebruik gegroeid. Het kulturhus wordt door vrijwilligers gerund en biedt plaats aan kinder- en peuteropvang, ZoZijn en diverse verenigingen. Mede door de vele vormen van ontmoeting wordt deze centrale plaats als onmisbaar beschouwd voor de leefbaarheid en sociale kwaliteit van Dijkerhoek. Belangrijk is om ook voor de jeugd aantrekkelijk te blijven. Het bestuur heeft de wens om in het visieproces de behoeften van de inwoners te peilen en hen te vragen mee te denken over een toekomstbestendige invulling van het concept. Zowel het inhoudelijk aanbod, de bestuurlijke kant en de optie(s) tot fysieke uitbreiding van het gebouw komen daarbij aan de orde.

Karakteristiek voor Dijkerhoek is korenmolen 'De Hegeman', die al ruim 130 jaar een centrale plek inneemt. De molen is gebouwd in 1890. Rond de jaren '50 verliest de molen haar oorspronkelijke functie en is de molen ook dringend aan groot onderhoud toe. Destijds was het rond krijgen van subsidies om de restauratie te bekostigen een kwestie van geduld. Het duurt dan ook tot midden jaren '60 voordat de molen er weer als nieuw bij staat. In de jaren daarna en ook in de huidige staat heeft de molen vooral de functie van een toeristische trekpleister. De molen werkt nog en hier kan zowel op wind als op motorkracht koren gemalen worden. De molen is in eigendom van de gemeente en het beheer is sinds 20 februari 2006 in handen gegeven van de Dijkerhoekse gemeenschap middels Stichting Korenmolen 'De Hegeman'. Het onderhoud, de exploitatie en het draaien van de molen wordt vrijwel geheel verricht door Dijkerhoekse vrijwilligers. 'De Hegeman' wordt door alle Dijkerhoekers omarmd als de molen die onlosmakelijk verbonden is met Dijkerhoek en waarvan het beheer in de toekomst ook in eigen handen gehouden moet worden.

1.4 Uitgangspunten

Het nadenken over de eigen woon-, werk- en leefomgeving en hierin samen keuzes maken is een belangrijk proces om Dijkerhoek voor te bereiden op de toekomst. In deze visie staat beschreven waar de initiatiefnemers zich voor in willen zetten, het is een richtlijn bij het maken van verdere keuzes. Hierbij gaan ze in gesprek met inwoners van Dijkerhoek zodat iedereen actief kan meedenken en meedoen.

Belangrijke waarden zijn als uitgangspunten benoemd, als onderlegger voor verdere planvorming:

- Voor iedereen!
- Haalbaar en betaalbaar.
- Door en voor inwoners van Dijkerhoek (draagvlak).
- (Nieuwe vormen van) samenwerking en Noaberschap benutten, de kracht van Dijkerhoek.
- Efficiency organisatiestructuur Kulturhus Dijkerhoek.

2. Noodzaak tot ontwikkeling

Maatschappelijke ontwikkelingen en trends maken het noodzakelijk om te 'blijven werken aan een leefbaar dorp'. De samenstelling van de bevolking ziet er over 10 jaar anders uit dan nu, de woonwensen wijzigen en ook de zorg en de duurzaamheidsmaatregelen zijn volop in ontwikkeling. Vragen als 'Wat is de toekomst van de aanwezige voorzieningen en welke nieuwe behoeften komen daar mogelijk bij?' zijn belangrijk om tijdig met elkaar te bespreken. Want als inwoners van Dijkerhoek zélf met elkaar de aanpak van leefbaarheid gaan bespreken en daarin keuzes maken, dan sluit het goed aan bij de gebruiken en gewoonten.

Centraal in deze visie staat de vraag: 'welke noodzaak tot ontwikkeling is er om Dijkerhoek krachtig(er) en toekomstbestendig te kunnen maken?' Een aantal zaken speelt daarbij een bepalende rol. Er blijkt behoefte te zijn aan beschikbare woningen voor zowel jongeren, gezinnen als ouderen, mede door instroom van nieuwe inwoners van elders. Belangrijk is dat jeugd een woonplek in Dijkerhoek kan krijgen en zodoende nog meer betrokken blijft (of wordt) bij het verenigingsleven, de school en het kulturhus. Maar ook dat vitale ouderen of kwetsbare mensen in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen als er sprake is van een toenemende zorgvraag. En wie zich richt op de toekomst, heeft het automatisch ook over onderwerpen als innovatie en ontwikkelingen rond duurzame energie.

2.1 Planvorming ontwikkelingen

Nu bepaalde planvorming in de steigers staat en er uitvoering wordt gegeven aan Centrumplan Dijkerhoek, waarbij de kern van de buurtschap aan bepaalde wensen van inwoners wordt aangepast en verbeterd, is het tijd om met nieuwe planvorming aan de gang te gaan. Een aantal thema's wordt als relevant gezien om, met betrokkenheid van de inwoners van Dijkerhoek, nader uit te werken:

- **Het bieden van voldoende beschikbare woningen:** of het nu gaat om het specifiek binden van jongeren, het behouden van huidige inwoners óf het aantrekken van nieuwe, essentieel in Dijkerhoek is het tijdig bieden van aantrekkelijke en betaalbare woningen. Er worden 4 starterswoningen gerealiseerd aan de Essensteeg en plannen gemaakt voor 4 levensloopbestendige woningen aan de Maatmansweg. Met daarnaast ruimere parkeergelegenheid voor het kulturhus en de school (halen en brengen kinderen). De kans is echter groot dat dit woningaanbod voor de komende jaren niet toereikend is om te voldoen aan de (potentiële) vraag. Belangrijk is om de actuele huisvestingsbehoefte van Dijkerhoekers nader in beeld te brengen om een goede en onderbouwde verwachting voor de komende jaren te kunnen schetsen. Het beschikbaar hebben van voldoende aantrekkelijke en betaalbare woningen, zal ook het bestaansrecht van de school, het kulturhus en andere voorzieningen blijvend versterken.
- **Uitbreiding van Kulturhus Dijkerhoek:** nadat gebouw Bethanië in 2013 is gerenoveerd en gemoderniseerd tot Kulturhus Dijkerhoek, is het gebruikersaantal verder toegenomen. Dit vraagt wederom aanpassing van faciliteiten. Met name de aangescherpte regels voor de peuterspeel-zaal en kinderopvang vereisen een bepaald aantal m². Ook hebben de recreatieve sporters behoefte aan meer gezellige ruimte, met barfaciliteiten. En sinds de sluiting van het Bonte Paard zijn nieuwe gebruikerswensen geïnventariseerd. Het idee voor uitbreiding van het kulturhus is opgenomen in het centrumplan Dijkerhoek en besproken met de gemeente. Bij toenemend gebruik is een eis vanuit de gemeente dat de parkeervoorzieningen uitgebreid worden. Daarnaast is de bedoeling de kavel van het Kulturhus te vergroten om het gebouw uit te breiden, o.a. voor bergruimte.

De inzet van dit alles is om Dijkerhoek een leefbare, vitale en veilige buurtschap te maken én houden. Het verenigingsleven vormt een belangrijke basis voor sociale binding en zorgt voor het ontplooiën van talenten, nieuwe ideeën en initiatieven. De wens van het bestuur is om inwoners uit te nodigen mee te denken over de toekomst van het kulturhus. Dit begint bij inspiratie: extra multifunctionele ruimte die aantrekkelijk is voor (samenwerking tussen) een aantal organisaties. Te denken valt aan een kapper, fysiotherapie, werkruimte Buurtzorg, spreekuurlocatie, toeristisch infopunt, ZZP-werkplekken, etc.). Gezamenlijk kunnen deze organisaties zorgen voor synergie op het terrein van welzijn, ondernemerschap, cultuur en sociaal- maatschappelijke thema's. Dijkerhoek heeft dan écht iets te bieden, juist in combinatie met de huidige flexibele ruimten voor 'het algemeen publiek' uit de hele regio, bijv. voor vergaderingen, trainingen en (culturele) activiteiten. Door meerdere partners structureel aan zich te binden, krijgt het Kulturhus inhoudelijk en financieel een steviger concept.

- **Ontwikkelen voorzieningen voor welzijn en kwaliteit van leven:** kunnen zowel jonge als oude, maar ook vitale als kwetsbare personen allen prettig (blijven) leven in Dijkerhoek? In hoeverre ervaren zij een gevoel van lichamelijk, geestelijk, sociaal of economisch welbevinden in hun woonplaats? Wat bindt de inwoners daarbij of wat wordt juist nog gemist? Hoe kunnen bijvoorbeeld kernwaarden als plezier, aandacht, zelfredzaamheid, vernieuwing, open mind, uitdaging, flexibiliteit, integriteit, respect, zorgzaamheid, welzijn, ambitie, genegenheid, verbinding, toegankelijkheid, bereikbaarheid, efficiëntie en zinvolheid in Dijkerhoek beter tot uiting komen? Door hierover in gesprek te gaan met inwoners van Dijkerhoek, zullen verrassende inzichten ontstaan waarmee 'vraag en aanbod' makkelijker bij elkaar gebracht kan worden. Niet alleen de jeugd, maar ook de vergrijzing biedt mogelijkheden en kansen voor nieuwe sociale netwerken en vormen van wederzijdse hulp (het uitruilen van diensten) en mantelzorg. De ouderen van nu zijn langer vitaal en beschikken over meer tijd en (sociaal) kapitaal dan de ouderen van vroeger. Er zijn ook kwetsbare ouderen met meer zorgbehoeften. Voor deze beide doelgroepen, de jeugd, jonge gezinnen of andere inwoners is het aangenaam dat naar behoefte voorzieningen worden ontwikkeld die sterk bijdragen aan het gevoel van welzijn en de kwaliteit van leven. De verwachting is dat de sociale kwaliteit en de leefbaarheid in Dijkerhoek daardoor blijft toenemen.
- **Energie en duurzaamheid:** om Dijkerhoek 'in goede staat' over te kunnen dragen aan volgende generaties, is er aandacht voor klimaat en duurzaamheid. De wens is om bij energiebesparing en het ontwikkelen van duurzame energie in beeld te brengen wat de gemeenschap daar nu al in kan doen. Op de website www.energiestrategietwente.nl staan aansprekende voorbeelden waarmee Dijkerhoek een eigen aanpak kan ontwikkelen. Het idee is om een aantal inwoners te vinden die de kar willen trekken als het gaat om het maken van een aantrekkelijk voorstel dat aansluiting vindt bij de verschillende leefstijlen binnen Dijkerhoek. Waar een jong gezin mogelijk behoefte heeft aan enkele zonnepanelen, kan een agrariër soms meer heil zien in een kleine windmolen op het erf. Een 'duurzaam Dijkerhoek' begint bij het enthousiasmeren van de inwoners om na te denken over de verschillende opties en de keuzes die passen bij hun eigen leefstijl.

2.2 Vervolgstappen planvorming

De beschreven thema's zijn buitengewoon goed om met de inwoners van Dijkerhoek in gesprek te gaan. Door gezamenlijk op te trekken in de planvorming, is de kans het grootst dat nieuwe ontwikkelingen naadloos aansluiten op de wensen van Dijkerhoekers. In de komende periode zal daarom specifiek ingezet worden op:

- Het nader in beeld brengen van de woonbehoefte en het maken van afspraken met o.a. de gemeente Rijssen-Holten.
- Het inventariseren van wensen voor uitbreiding of aanpassing van het kulturhus waardoor meer doelgroepen er actief gebruik van maken.
- Het herzien van het aanbod dat bijdraagt aan welzijn en kwaliteit van leven in Dijkerhoek.
- Het samenstellen van een werkgroep die een aantrekkelijk voorstel uitwerkt voor energiebesparing en ontwikkeling van duurzame energie dat past bij de verschillende leefstijlen binnen Dijkerhoek.

2.3 Relatie met gemeentelijk beleid

Welke **rol speelt de gemeente Rijssen-Holten** als het gaat om de ontwikkelingen in Dijkerhoek en welke rol vindt de werkgroep wenselijk in de toekomst? Er blijkt met name behoefte te zijn aan een faciliterende en ondersteunende rol. Er liggen kansen om de wensen voor Dijkerhoek te koppelen aan opties die de gemeente kan bieden. Vooral nu de overheid steeds vaker vraagt om initiatieven met een 'integrale benadering' van bijv. wonen, werken, welzijn en duurzaamheid. Het coalitieakkoord 'Duurzaam verder' (mei 2018) van de gemeente Rijssen-Holten sluit met diverse thema's goed aan bij de planvorming van Dijkerhoek, onder andere:

- **Jeugd**
"Inzetten op integrale aanpak van kwetsbare jongeren in samenwerking met ouders, scholen, (sport) verenigingen, kerken en jongerenwerk. Vroeg signaleren van zorgsituaties van jeugdigen en probleemgezinnen hoort daarbij. Waar mogelijk bevorderen en stimuleren van een gezonde levensstijl."
- **Welzijn**
"Hoger welzijnsniveau te bereiken dan het huidige, o.a. aandacht te hebben voor het verminderen van eenzaamheid. Het is noodzakelijk dat meer inzicht verkregen wordt in de welzijnsproblematiek van onze inwoners. Meer en beter inzetten van (soms al voorhanden) data is essentieel hierbij. Ook een ouderenadviseur kan een rol spelen bij het inzichtelijk maken van de problematiek."
- **Voorzieningen**
"Het vergroten van de zelfredzaamheid, meer participatie in de samenleving en het vergroten van de sociale cohesie is belangrijk. Vanwege de gedachte dat het creëren van voorzieningen dicht bij de inwoners de meeste garantie biedt om deze te bereiken, verdient het in gang gezette wijkgericht werken daarom een impuls. Daarbij wordt ingezet op structuurversterkende maatregelen, bijvoorbeeld in preventie."
- **Wonen**
"Om de verschillende categorieën inwoners de mogelijkheid te geven om te kunnen blijven wonen in onze gemeente, is het sneller bouwen van betaalbare woningen voor alle doelgroepen van groot belang. Wij staan positief tegenover experimenten met nieuwe woonvormen".
- **Sociaal domein**
"Natuurlijk zijn de bedrijfsvoering en kostenbeheersing rond de twee D's (decentralisaties jeugdzorg en Wet maatschappelijke ondersteuning) en het sociaal domein (in brede zin) relevant, maar dit mag niet leidend zijn. Ontschotting van budgetten op dit terrein kan op instemming rekenen."

- **Sport en Cultuur**

“Cultuur verrijkt de samenleving. Het is goed voor het welbevinden en de sociale cohesie om met culturele activiteiten bezig te zijn. Het budget van de Cultuur Advies Raad kan omhoog, waarbij de richtlijnen waarbinnen de CAR opereert verruimd mogen worden.”

- **Overig**

Recreatie en toerisme, duurzaamheid, economie/ondernemerschap, toegankelijkheid, wonen (afstemming wooncorporatie).

2.4 Randvoorwaarden

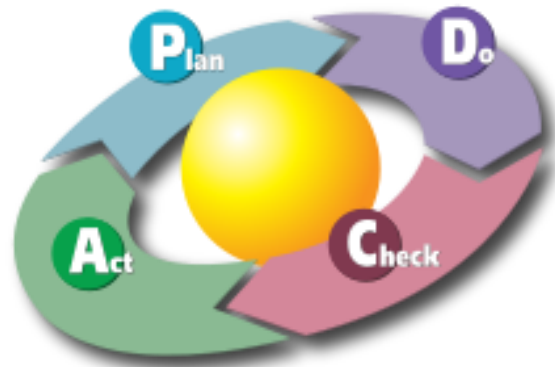
Voor het welslagen van de toekomstvisie voor Dijkerhoek en vervolgens een succesvolle realisatie van de planvorming, is een aantal randvoorwaarden van toepassing:

- Belangrijk is dat er **gemeenschapszin** is om zaken te willen bespreken en ook daadwerkelijk op te pakken. Dijkerhoekers zijn van ‘ons kent ons’ en willen het samen doen. Gelukkig is hierbij (nog) geen gebrek aan vrijwilligers en betrokkenheid. Een aandachtspunt is om nieuwe mensen, ook van buiten Dijkerhoek, uit te nodigen zich mede in te zetten voor de gemeenschap.
- **Medewerking van de gemeente** is van belang in dit proces. Voor de onderwerpen die een relatie hebben met de ontwikkelingen in Dijkerhoek (zie 2.3) is het raadzaam om interactief met de gemeente te blijven communiceren.
- In de totstandkoming van ideeën en de nadere uitwerking daarvan is **specifieke kennis en ervaring** nodig. Onder de inwoners van Dijkerhoek blijkt deze veelvuldig aanwezig te zijn. De kunst is om deze zo goed mogelijk te benutten.
- De sociaal maatschappelijke en economische trends volgen elkaar snel op, waarbij er meer complexe vraagstukken zijn die de toekomstbestendigheid van dorpen en kernen mede bepalen. In de planvorming voor Dijkerhoek is het raadzaam om oog te hebben voor (de bereidheid tot) **innovatie**. Onderwerpen als duurzaamheid, maatschappelijk verantwoord ondernemen en het benutten van nieuwe technologieën vormen daar voorbeelden van. Maar ook bijvoorbeeld het tijdig anticiperen op de Omgevingswet behoort hierbij.
- Om van wens naar realisatie te komen, zijn voldoende beschikbare **middelen / budget** nodig. Gaandeweg het ontwikkelingsproces wordt gekeken op welke wijze hierin kan worden voorzien.
- Iedereen wil graag plezier houden in de samenwerking en daarom is een heldere **rolverdeling** van belang. Deze wordt nader in beeld gebracht bij de bespreking van plannen.
- Als verschillende thema’s tegelijkertijd in ontwikkeling zijn, is het van belang om te prioriteren en daaraan een bepaalde **tijdsplanning** te koppelen. Door te voorkómen dat er teveel tegelijkertijd wordt gedaan, zal het positieve ‘vliegwieleffect’ minder snel afnemen.

3. Strategie planvorming

Om slagvaardig toe te werken naar de nieuwe situatie is de gewenste aanpak hieronder op hoofdlijnen verwoord. De kunst hierbij is om belangrijke zaken voor Dijkerhoek tijdig te agenderen en met (een vertegenwoordiging van) de inwoners en andere belanghebbenden bespreekbaar te maken en tegelijkertijd de verwachtingen daarbij te 'managen', want niet alles is mogelijk. Specifiek voor Kulturhus Dijkerhoek is het belangrijk om herkenbaar en aantrekkelijk te blijven voor de huidige gebruikers en tegelijkertijd nieuwe doelgroepen te interesseren. Dit vraagt van diegenen die betrokken zijn bij de bedrijfsvoering een 'open vizier' en een interactieve afstemming met alle lagen van de bevolking in en rondom Dijkerhoek.

Zowel de uitwerking van de visie als het proces van het kulturhus is dynamisch. Om de kwaliteit in het gehele proces goed te bewaken, kan goed gewerkt worden met de Plan-Do-Check-Act cyclus.

3.1 Communicatie

Voor Dijkerhoek is het belangrijk om in beeld te brengen welke ontwikkelingen er gecommuniceerd kunnen worden aan welke doelgroep en via welke kanalen/middelen, ontstaat een communicatieplan. Het werken met een vast format en een dynamische invulling past het beste bij het ontwikkelingsproces. Momenteel worden voornamelijk de website, Facebook en de krant als communicatiekanalen benut. De wens is om communicatie ook 'iets commerciëler in te steken' en ook buiten Dijkerhoek over interessante zaken te communiceren.

Mogelijk kan vanuit de werkgroep gekeken worden of een bedrijf of kundig persoon in Dijkerhoek zich beschikbaar stelt om te ondersteunen bij het opzetten van een communicatieplan. Hierbij kan ook gedacht worden aan Instagram, Twitter en aan een vast mailing bestand, etc. Verder zijn als aandachtspunten genoemd:

- Alle inwoners middels goede communicatie betrekken bij de planvorming voor Dijkerhoek.
- Het kulturhus beter zichtbaar maken door duidelijke communicatie aan inwoners van Dijkerhoek en omgeving. De locatie is voor iedereen die met passende activiteiten gebruik wil maken van de voorziening(en).
- Nieuwe bezoekers trekken door communicatie over gevarieerde programmering.

In het kader van de verworven subsidie is het wenselijk om van tijd tot tijd ook de voortgang van het proces in Dijkerhoek te delen op de site van provincie Overijssel (Samen voor Elkaar). En wellicht is het goed om dit op gepaste wijze door te trekken naar communicatiekanalen van de gemeente Rijssen-Holten.